

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ
Навчальний рік 2024-2025

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Виробнича лікарська практика (терапевтична стоматологія)»
(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибіркового освітній компонент: нормативний

Форма здобуття освіти: очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність: 221 «Стоматологія» - магістри
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Стоматологія»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс III

Силабус освітнього компоненту
розглянуто на засіданні кафедри
терапевтичної стоматології

Протокол від
"30" червня 2022 року № 13

В.о. завідувача кафедри

(підпис)

проф. Є.М. Рябоконт
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем
стоматологічного профілю

Протокол від
"30" червня 2022 року № 5

Голова

(підпис)

проф. Г.П. Рузін
(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Рябоконт Євген Миколайович – в.о. завідувача кафедри терапевтичної стоматології , професор, доктор медичних наук.
2. Андрєєва Олена Вікторівна - доцент кафедри терапевтичної стоматології, кандидат медичних наук.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Баглик Тетяна Вікторівна – доцент кафедри терапевтичної стоматології, к.мед.н.

Контактний телефон 050 1937915

Корпоративна пошта викладача tv.bahlyk@knmu.edu.ua

Консультації: очні – відповідно до розкладу консультацій на інформаційному стенді кафедри; розклад онлайн консультацій: на сторінці кафедри в системі Moodle.

Воропаєва Людмила Василівна – доцент кафедри терапевтичної стоматології, к.мед.н.

Контактний телефон 050 1937915

Корпоративна пошта викладача lv.voropaieva@knmu.edu.ua

Консультації: очні – відповідно до розкладу консультацій на інформаційному стенді кафедри; розклад онлайн консультацій: на сторінці кафедри в системі Moodle.

Бурцева Олена Миколаївна – асистент кафедри терапевтичної стоматології.

Контактний телефон 050 1937915

Корпоративна пошта викладача om.burtseva@knmu.edu.ua

Консультації: очні – відповідно до розкладу консультацій на інформаційному стенді кафедри; розклад онлайн консультацій: на сторінці кафедри в системі Moodle.

Гоенко Олена Миколаївна – асистент кафедри терапевтичної стоматології.

Контактний телефон 050 1937915

Корпоративна пошта викладача om.hoienko@knmu.edu.ua

Консультації: очні – відповідно до розкладу консультацій на інформаційному стенді кафедри; розклад онлайн консультацій: на сторінці кафедри в системі Moodle.

Горбатовська Наталія Вікторівна – асистент кафедри терапевтичної стоматології.

Контактний телефон 050 1937915

Корпоративна пошта викладача nv.horbatovska@knmu.edu.ua

Консультації: очні – відповідно до розкладу консультацій на інформаційному стенді кафедри; розклад онлайн консультацій: на сторінці кафедри в системі Moodle.

Гур'єва Тетяна Євгенівна – асистент кафедри терапевтичної стоматології.

Контактний телефон 050 1937915

Корпоративна пошта викладача ty.hurieva@knmu.edu.ua

Консультації: очні – відповідно до розкладу консультацій на інформаційному стенді

кафедри; розклад онлайн консультацій: на сторінці кафедри в системі Moodle.
Кірсанова Олександра Володимирівна – асистент кафедри терапевтичної стоматології.
Контактний телефон 050 1937915
Корпоративна пошта викладача ov.kirsanova@knmu.edu.ua

Консультації: очні – відповідно до розкладу консультацій на інформаційному стенді кафедри; розклад онлайн консультацій: на сторінці кафедри в системі Moodle.

Костюк Наталія Гаївна – асистент кафедри терапевтичної стоматології.
Контактний телефон 050 1937915
Корпоративна пошта викладача nh.kostiuk@knmu.edu.ua

Консультації: очні – відповідно до розкладу консультацій на інформаційному стенді кафедри; розклад онлайн консультацій: на сторінці кафедри в системі Moodle.

Крючко Алла Іванівна – асистент кафедри терапевтичної стоматології.
Контактний телефон 050 1937915
Корпоративна пошта викладача ai.kriuchko@knmu.edu.ua

Консультації: очні – відповідно до розкладу консультацій на інформаційному стенді кафедри; розклад онлайн консультацій: на сторінці кафедри в системі Moodle.

Соловей Вікторія Олександрівна – асистент кафедри терапевтичної стоматології.
Контактний телефон 050 1937915
Корпоративна пошта викладача vo.solovei@knmu.edu.ua

Консультації: очні – відповідно до розкладу консультацій на інформаційному стенді кафедри; розклад онлайн консультацій: на сторінці кафедри в системі Moodle.

Стеблянко Людмила Вікторівна – асистент кафедри терапевтичної стоматології.
Контактний телефон 050 1937915
Корпоративна пошта викладача lv.steblianko@knmu.edu.ua

Консультації: очні – відповідно до розкладу консультацій на інформаційному стенді кафедри; розклад онлайн консультацій: на сторінці кафедри в системі Moodle.

Баранова Марина Сергіївна – асистент кафедри терапевтичної стоматології.
Контактний телефон 050 1937915
Корпоративна пошта викладача ms.baranova@knmu.edu.ua

Консультації: очні – відповідно до розкладу консультацій на інформаційному стенді кафедри; розклад онлайн консультацій: на сторінці кафедри в системі Moodle.

Канунік Тетяна Сергіївна – асистент кафедри терапевтичної стоматології.

Контактний телефон 050 1937915

Корпоративна пошта викладача ts.kanunik@knmu.edu.ua

Консультації: очні – відповідно до розкладу консультацій на інформаційному стенді кафедри; розклад онлайн консультацій: на сторінці кафедри в системі Moodle.

Токар Алла Аркадіївна – асистент кафедри терапевтичної стоматології.

Контактний телефон 050 1937915

Корпоративна пошта викладача aa.tokar@knmu.edu.ua

Консультації: очні – відповідно до розкладу консультацій на інформаційному стенді кафедри; розклад онлайн консультацій: на сторінці кафедри в системі Moodle.

Шепілев Володимир Вікторович – асистент кафедри терапевтичної стоматології.

Контактний телефон 050 1937915

Корпоративна пошта викладача vv.shepylev@knmu.edu.ua

Консультації: очні – відповідно до розкладу консультацій на інформаційному стенді кафедри; розклад онлайн консультацій: на сторінці кафедри в системі Moodle.

Контактний E-mail кафедри:

kaf.st.terapevtychnast@knmu.edu.ua

Сторінка в MOODLE

<http://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=51>

Сторінка в репозитарії

<http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/189>

Очні консультації: за попередньою домовленістю;

Он-лайн консультації: система Moodle, система ZOOM, система GOOGLE MEET згідно з розкладом;

Локація: заняття проводяться в умовах УСЦ ХНМУ, дистанційно – у системах ZOOM, GOOGLE MEET або MOODLE.

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Виробнича лікарська практика (терапевтична стоматологія)» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Стоматологія» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності 221 «Стоматологія» - магістри.

Програма курсу визначає передумови доступу до навчання, орієнтацію та основний фокус програми, обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття освітнього ступеню магістра, перелік загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, нормативний і варіативний зміст підготовки фахівця, сформульований у термінах результатів навчання та вимоги до контролю якості вищої освіти.

Кафедра приймає кваліфікованих студентів будь-якої раси, національного чи етнічного походження, статі, віку, осіб з особливими потребами, будь-якої релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, ветеранського статусу або сімейного стану на всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються студентам університету.

Опис освітнього компоненту (анотація)

Відповідно до навчального плану проходження виробничої лікарської практики «Терапевтична стоматологія» передбачено, коли студентом набуті знання з основних клінічних дисциплін (пропедевтики терапевтичної стоматології, пропедевтики дитячої терапевтичної стоматології, профілактики стоматологічних захворювань, фармакології), з якими інтегрується програма виробничої практики. У свою чергу, практика формує засади подальшого вивчення студентом клінічних дисциплін – терапевтичної стоматології, стоматології дитячого віку, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами «по вертикалі» та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності. Виробнича лікарська практика «Терапевтична стоматологія» проводиться в якості помічника лікаря терапевта-стоматолога в обсязі професійних обов'язків терапевта-стоматолога у терапевтичному відділенні стоматологічної поліклініки безпосередньо під час VI навчального семестру. Програма практики представлена одним диференційним заліком.

Силабус упорядкований із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації освітнього процесу вищої освіти.

Предметом вивчення **освітнього компоненту** є питання принципів організації надання стоматологічної допомоги пацієнтам в умовах стоматологічної поліклініки; клінічної, інструментальної діагностики і тактики лікування основних найбільш поширених стоматологічних захворювань: карієсу та його ускладнень в умовах поліклінічного прийому; діагностики та надання невідкладної медичної допомоги на стоматологічному прийомі у лікаря стоматолога-терапевта; застосування принципів етики та деонтології у практиці лікаря стоматолога-терапевта.

Викладання проводиться за принципами доказової медицини з використанням діючих стандартів (гайдлайнів) світових фахових товариств.

Курс охоплює основні практичні, так і теоретичні аспекти діяльності майбутнього лікаря-стоматолога.

Міждисциплінарні зв'язки: проходження виробничої практики ґрунтується на попередньо отриманих студентами знаннях з анатомії людини, гістології, цитології та ембріології, біологічної та біоорганічної хімії, медичної фізики, медичної біології, фізіології, патофізіології, патоморфології, пропедевтики терапевтичної стоматології, пропедевтики дитячої терапевтичної стоматології, профілактики стоматологічних захворювань, фармакології та інтегрується з цими дисциплінами.

Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння кредитів базових дисциплін та наявність достатнього освітнього рівня для засвоєння питань програми дисципліни.

Постреквізити. Основні положення освітнього компоненту мають застосовуватися при вивченні терапевтичної стоматології.

Посилання на сторінку освітнього компоненту в MOODLE

<http://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=51>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1.1. Метою проходження виробничої практики «Терапевтична стоматологія» є закріплення знань та практичних навичок отриманих студентами у межах цілей, визначених у освітньо-професійній програмі (ОПП) підготовки фахівця за спеціальністю 221

«Стоматологія» при засвоєнні дисципліни «Терапевтична стоматологія», ціллю якої є формування особистості лікаря-стоматолога, здатного діагностувати і лікувати захворювання зубів, тканин пародонту та слизової оболонки порожнини рота.

1.2. Основними завданнями проходження виробничої лікарської практики «Терапевтична стоматологія» є закріплення знань та умінь, отриманих студентом при вивченні дисципліни, подальше поглиблення та вдосконалення практичних навичок з терапевтичної стоматології, формування професійних вмінь та навиків для прийняття самостійних рішень у виборі методів лікування на прийомі хворого, ознайомлення з організацією стоматологічної служби й умовами роботи лікаря-стоматолога на поліклінічному прийомі, а також закріплення навичок санітарно-просвітницької роботи.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування студентами компетентностей:

інтегральні:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
5. Здатність спілкуватися англійською мовою.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
10. Здатність бути критичним і самокритичним.
11. Здатність працювати в команді.
12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

спеціальні (фахові, предметні):

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
10. Спроможність до організації та проведення лікувально- евакуаційних заходів.
11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.
16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛЮ.
17. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.
18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).

ПРН 2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

ПРН 3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН 4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН 5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4).

ПРН 6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

ПРН 7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й

індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

ПРН 8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 9. Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (за списком 2) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН 12. Організувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.

ПРН 13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

ПРН 14. Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.

ПРН 15. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.

ПРН 16. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

ПРН 17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

ПРН 18. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

ПРН 19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН 20. Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН 21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6).

ПРН 22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

ПРН 23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

- комунікативність (реалізується через: метод роботи групах та мозковий штурм під час аналізу клінічних кейсів, метод презентації результатів самостійної роботи та їх захисту в групі),
- робота в команді (реалізується через: метод роботи групах та мозковий штурм під час аналізу клінічних кейсів),
- конфлікт-менеджмент (реалізується через: ділові ігри),
- тайм-менеджмент (реалізується через: метод самоорганізації під час аудиторної роботи

в групах та самостійної роботи),

- лідерські навички (реалізується через: метод презентації результатів самостійної роботи та їх захисту в групі).

Статус освітнього компоненту: нормативний; формат дисципліни змішаний – дисципліна, що має супровід в системі Moodle, викладання дисципліни передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами дистанційного навчання, в якому використовуються доступні інформаційні інтерактивні технології (ZOOM, Moodle, GOOGLE MEET), очне та дистанційне консультування.

Методи навчання.

Для проведення занять використовуються клінічний (курація пацієнтів зі стоматологічною патологією), фантомний, електронно-інформаційний (презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації, лекції), науковий (участь у наукових розробках з дисципліни), контрольний (тести, ситуаційні завдання, оцінка практичних навичок, захист клінічного кейсу).

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

2.1 Опис дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 2,0	Галузь знань <u>22 «Охорона здоров'я»</u> (шифр і назва)	Нормативна дисципліна
Загальна кількість годин – 60	Спеціальність: <u>221 «Стоматологія» - магістри</u> (шифр і назва)	Рік підготовки: 3-й
		Семестр 6-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 10 самостійної роботи студента – 50	Освітній ступінь: магістр Освітньо-професійна програма «Стоматологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти	Лекції –
		Практичні –10 год.
		Лабораторні –
		Самостійна робота – 50 год.
		Індивідуальні завдання
		Вид контролю: диференційований залік

2.2.1 Лекції

Не передбачені навчальним планом.

2.2.2 Семінарські заняття

Не передбачені навчальним планом.

2.2.3 Практичні заняття з дисципліни

№ з/п	Тема	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	<p>Принципи організації роботи стоматологічного кабінету терапевтичного профілю. Техніка безпеки під час роботи в стоматологічному кабінеті. Обліково-звітна документація лікаря-стоматолога терапевта.</p> <p>Профілактика невідкладних станів в клініці терапевтичної стоматології (запаморочення, втрата свідомості, гіпертонічний криз, кропивниця, анафілактичний шок). Визначення провідних симптомів та надання невідкладної допомоги. Оцінка стану хворого.</p>	1	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеоролики, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, робота з симуляційним обладнанням, фантомами, спостереження, моделювання процесів і ситуацій, робота в клініці (стандартизований пацієнт, нестандартизований пацієнт)	усне опитування; індивідуальні завдання
2.	<p>Проведення основних методів обстеження пацієнта (опитування – уточнення скарг, анамнезу захворювання, анамнезу життя; огляд - зовнішній, огляд присінку порожнини рота, власне порожнини рота, зубних рядів, місця захворювання - огляд причинного зуба – зондування, перкусія, пальпація слизової оболонки порожнини рота в проекції верхівки кореня, пальпація регіональних лімфатичних вузлів. Проведення визначення стану гігієни порожнини рота за індексами Гріна-Верміліона, Федорова-Володкіної. Оцінка результатів їх проведення. Заповнення амбулаторної картки хворого. Методика проведення професійної гігієни порожнини рота. Методика видалення зубних відкладень ручним способом та з використанням фізичних пристосувань (скейлер) і хімічних засобів. Видалення назубних відкладень – зубного нальоту</p>	1	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеоролики, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, робота з симуляційним обладнанням, фантомами, спостереження, моделювання процесів і ситуацій, робота в клініці (стандартизований пацієнт, нестандартизований пацієнт)	усне опитування; індивідуальні завдання

	та зубного каменя. Контроль результатів проведення гігієни порожнини рота за допомогою індексів.			
3.	Проведення основних методів обстеження пацієнта з некаріозними ураженнями: гіперестезія, клиновидний дефект, ерозія емалі, хімічний некроз, флюороз зубів (опитування – уточнення скарг, анамнезу захворювання, анамнезу життя; огляд - зовнішній, огляд присінку порожнини рота, власне порожнини рота, зубних рядів, місця захворювання - огляд причинного зуба – зондування, перкусія, пальпація слизової оболонки порожнини рота в проекції верхівки кореня, пальпація регіональних лімфатичних вузлів. Проведення додаткових методів обстеження пацієнта з некаріозними ураженнями (термодіагностика, електроодонтодіагностика, рентгендіагностика, вітальне фарбування), діагностичних тестів (тест на препарування), оцінка результатів їх проведення. Заповнення амбулаторної картки хворого. Встановлення діагнозу та визначення тактики лікування некаріозних уражень. Етапи лікування некаріозних уражень. Участь у диспансерному спостереженні пацієнтів.	1	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеоролики, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, робота з симуляційним обладнанням, фантомами, спостереження, моделювання процесів і ситуацій, робота в клініці (стандартизований пацієнт, нестандартизований пацієнт)	усне опитування; індивідуальні завдання
4.	Проведення основних методів обстеження пацієнта з карієсом (опитування – уточнення скарг, анамнезу захворювання, анамнезу життя; огляд - зовнішній, огляд присінку порожнини рота, власне порожнини рота, зубних рядів, місця захворювання - огляд причинного зуба – зондування, перкусія, пальпація слизової оболонки порожнини рота в проекції верхівки кореня, пальпація регіональних лімфатичних вузлів. Проведення додаткових методів обстеження пацієнта з карієсом (термодіагностика, електроодонтодіагностика, рентгендіагностика), діагностичних тестів (тест на препарування), оцінка результатів їх проведення. Заповнення амбулаторної картки хворого. Проведення диференціальної діагностики карієсу. Встановлення діагнозу та визначення тактики лікування карієсу з урахуванням клінічного перебігу патології (гострий, хронічний, множинний, рецидивуючий, вторинний). Етапи лікування гострого, хронічного карієсу. Особливості лікування множинного карієсу. Участь у диспансерному спостереженні пацієнтів.	1	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеоролики, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, робота з симуляційним обладнанням, фантомами, спостереження, моделювання процесів і ситуацій, робота в клініці (стандартизований пацієнт, нестандартизований пацієнт)	усне опитування; індивідуальні завдання
5.	Проведення основних методів обстеження пацієнта з пульпітом (опитування – уточнення скарг, анамнезу захворювання, анамнезу життя; огляд - зовнішній, огляд присінку порожнини рота, власне порожнини рота, зубних рядів, місця	1	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеоролики, відеофільми, дискусія,	усне опитування; індивідуальні завдання

	захворювання - огляд причинного зуба – зондування, перкусія, пальпація слизової оболонки порожнини рота в проекції верхівки кореня, пальпація регіональних лімфатичних вузлів. Проведення додаткових методів обстеження пацієнта з пульпітом (термодіагностика, електроодонтодіагностика, рентгендіагностика), проведення діагностичних тестів – тесту з анестезією, визначення тригерних зон, обстеження місць виходу периферійних гілок трійчастого нерву, оцінка результатів їх проведення. Інтерпретація рентгенограми. Проведення диференційної діагностики пульпіту. Заповнення амбулаторної картки хворого. Встановлення діагнозу та визначення методу лікування пульпіту з урахуванням клінічного перебігу патології. Етапи лікування гострого, хронічного пульпіту та його загострення. Вибір методу знеболення та знеболюючого засобу. Перша допомога при гострому гнійному пульпіті та при загостренні хронічного пульпіту.		круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, робота з симуляційним обладнанням, фантомами, спостереження, моделювання процесів і ситуацій, робота в клініці (стандартизований пацієнт, нестандартизований пацієнт)	
6.	Проведення основних методів обстеження пацієнта з періодонтитом (опитування – уточнення скарг, анамнезу захворювання, анамнезу життя; огляд - зовнішній, огляд присінку порожнини рота, власне порожнини рота, зубних рядів, місця захворювання - огляд причинного зуба – зондування , перкусія, пальпація слизової оболонки порожнини рота в проекції верхівки кореня (визначення провідних симптомів: Лукомського, Кране, Мармассе, Шмрекера), пальпація регіональних лімфатичних вузлів. Проведення додаткових методів обстеження пацієнта з пульпітом (термодіагностика, електроодонтодіагностика, рентгендіагностика), оцінка результатів їх проведення. Інтерпретація рентгенограми. Проведення диференційної діагностики періодонтиту. Заповнення амбулаторної картки хворого. Встановлення діагнозу та визначення методу лікування періодонтиту з урахуванням клінічного перебігу патології. Етапи лікування гострого, хронічного періодонтиту та його загострення. Лікування хронічних форм верхівкового періодонтиту вскорочені терміни. Лікування хронічних форм верхівкового періодонтиту в багатокореневих зубах. Вибір методу знеболення та знеболюючого засобу. Перша допомога при гострому гнійному періодонтиті та при загостренні хронічного періодонтиту.	1	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеоролики, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, робота з симуляційним обладнанням, фантомами, спостереження, моделювання процесів і ситуацій, робота в клініці (стандартизований пацієнт, нестандартизований пацієнт)	усне опитування; індивідуальні завдання
7.	Диференційований залік	4		дифзалік
	Усього годин	10		

2.2.4. Лабораторні заняття

Не передбачені навчальним планом.

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.	42	презентація, відеороліки, відеофільми, вебінар, віртуальна консультація, комп'ютерний тренінг, самостійна робота з симуляційним обладнанням, фантомами	усне опитування; індивідуальні завдання
2.	Індивідуальна СРЗ.		огляд навчально-методичної літератури, написання рефератів, проведення наукових досліджень	Дифзалік
3.	Підготовка до диференційованого заліку.	8	віртуальна консультація, комп'ютерний тренінг, самостійна робота з симуляційним обладнанням, фантомами	Дифзалік
Усього		50		

Методи навчання

Методи навчання – апробовані й систематично функціонуючі способи взаємопов'язаної діяльності тих, хто навчає (методи викладання), і тих, хто навчається (методи учіння), спрямовані на вирішення в навчальному процесі певних освітніх, виховних і розвивальних завдань.

При вивченні освітнього компоненту використовуються наступні методи навчання:

- **вербальні** (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- **наочні** (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- **практичні** (різні види вправління, виконання графічних робіт, проведення експерименту, практики).
- **пояснювально-ілюстративні** або **інформаційно-рецептивні**, які передбачають пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння здобувачами освіти;
- **репродуктивний**, в основу якого покладено виконання різного роду завдань за зразком;
- **метод проблемного викладу**, котрий полягає в тому, що викладач ставить проблему і сам її вирішує, демонструючи протиріччя, якими характеризується процес пізнання, при цьому завдання студентів полягає в контролюванні послідовності викладення матеріалу, суттєвості доказів, прогнозуванні наступних кроків викладача; цей МН реалізується шляхом навчання студентів на проблемних ситуаціях з метою успішної попередньої підготовки до майбутньої роботи в реальних умовах практичних лікувальних закладів;
- **частково-пошуковий** або **евристичний**, спрямований на оволодіння окремими елементами пошукової діяльності, наприклад: викладач формулює проблему, студенти – гіпотезу;
- **дослідницький**, сутність якого полягає у організації викладачем пошукової творчої діяльності здобувачів освіти шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань. Методи навчання також можуть бути поділені на:
- методи, що забезпечують **сприймання і засвоєння** знань здобувачами освіти (лекції,

самостійна робота, інструктаж, консультація);

- **методи застосування знань і набуття й закріплення умінь і навичок** (практичні заняття, контрольні завдання, робота в клініці, проведення практики);
- **методи перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок;**
- **методи заохочення і покарання.**

Слід пам'ятати, що максимальна ефективність навчання може бути досягнута лише за умови раціонального (системного) поєднання різних методів.

Політика оцінювання

Методи контролю

Загальна мета контролю підпорядкована основному завданню — забезпечення високого теоретичного і наукового рівня навчально-виховної роботи і, отже, якісної підготовки кадрів. Конкретна мета контролю полягає у визначенні якості засвоєння навчального матеріалу, ступеня відповідності сформованих компетентностей цілям і завданням навчання навчальної дисципліни.

Принципи контролю: всеосяжний характер, систематичність, цілеспрямованість, об'єктивність, дієвість, єдність вимог, постійне вдосконалення всіх його форм і методів.

Ефективне функціонування системи педагогічного контролю потребує дотримання певних умов:

- викладачі й здобувачі освіти, оцінюючи стан навчальної роботи, діють за єдиними узгодженими критеріями, обґрунтування яких усім відоме заздалегідь;
- оцінки, отримані в результаті контролю, вважаються непорушними, не піддаються сумніву як з боку тих, хто контролює, так і з боку тих, кого контролюють, оскільки будуються на об'єктивних критеріях, відомих обом сторонам;
- контроль і його результати вимагають гласності, щоб будь-хто мав змогу уважно вивчити їх, зробити на підставі цього обґрунтовані висновки, які налаштовують на активну позитивну роботу, спрямовану на необхідне коригування навчального процесу.

До контролю знань, умінь і навичок висуваються такі вимоги:

- **об'єктивність** — створення умов, за яких би максимально точно виявлялися знання, вміння і навички студентів, висунення єдиних вимог, справедливе ставлення до кожного студента, неприпустимість наявності елементів упередженості, прагнення вишукати негативні факти або нав'язати суто особисті погляди контролюючого на ті чи інші теоретичні проблеми, методичні прийоми і т.і.; водночас слід пам'ятати, що об'єктивність контролю несумісна з ліберальним ставленням до недоліків і помилок, поверховістю та вузькістю в аналізі й оцінці роботи, що перевіряється;

- **обґрунтованість оцінок** — їх аргументація;

- **систематичність** — важливий психологічний чинник, що сприяє формуванню таких якостей, як організованість і дисциплінованість, формує наполегливість і спрямованість на досягнення мети;

- **індивідуальний і диференційований підхід до оцінки знань, умінь і навичок** передбачає застосування таких дидактичних умов, за яких знижується психологічна напруженість, ураховуються особливості нервової системи студента, його характеру, потенційних можливостей, здібностей тощо, завдяки чому викладач стає спроможним якомога повніше, правильніше й об'єктивніше виявити й оцінити знання кожного студента;

- **усебічність та оптимальність** передбачає: по-перше, адекватність контролю цілям навчання, тобто змістовний бік контролю має контролювати те, чого навчали студентів і враховувати обсяг матеріалу, який потрібно засвоїти; по-друге, валідність контролю, він має охоплювати весь обсяг знань, умінь і навичок, що контролюється; по-третє, надійність — усталеність результатів, здобутих за повторним контролем через певний час, а також близькість результатів під час проведення контролю різними викладачами;

- **професійна спрямованість** контролю, яка зумовлена цільовою підготовкою спеціаліста і тим самим сприяє підвищенню мотивації пізнавальної діяльності студентів — майбутніх фахівців.

Форми контролю:

- за охоптом студентів: фронтальний, індивідуальний, парний, груповий;
- за способом реалізації: усний, письмовий;
- за способом організації: контроль викладачем, взаємоконтроль, самоконтроль;
- за використанням засобів навчання: контроль за допомогою друкованих засобів, об'ємних засобів (моделей, муляжів, тренажерів, апаратів), технічних засобів, комп'ютерних систем у тому числі з підтримкою мультимедійних файлів;
- за рівнем стандартизації: стандартизований, нестандартизований.

Кожна з форм контролю має особливості та зумовлюється метою, змістом, методами і характером навчання.

Усне опитування дає змогу контролювати не лише знання, а й вербальні здібності, сприяє виправленню мовленнєвих помилок. Відтворення матеріалу сприяє кращому його запам'ятовуванню, активному використанню наукових понять, що неможливо без достатнього застосування їх у мовленні.

Письмове опитування допомагає з'ясувати рівень засвоєння матеріалу, але слід виключати можливість списування і ретельно слідкувати за студентами під час цього опитування. Письмові роботи потребують досить великої кількості часу викладача для перевірки.

Невід'ємним елементом системи навчального процесу у вищих медичних навчальних закладах III і IV рівнів акредитації школи є **тестування** як стандартизований метод оцінювання, який відповідає новим цілям і завданням вищої медичної освіти та сприяє індивідуалізації й керованості навчального процесу і покликаний забезпечити якість підготовки майбутнього лікаря.

Усі форми контролю, при вмілому їх здійсненні, супроводжуються вказівками, порадами й рекомендаціями викладача студенту. Контроль в усіх випадках дає змогу зробити правильні висновки на майбутнє.

Оцінка й відмітка.

Практичне застосування будь-якої з форм педагогічного контролю завершується оцінками й відмітками.

Оцінка – спосіб і результат встановлення факту відповідності чи невідповідності засвоєних знань і сформованих умінь і навичок цілям та завданням навчання. Оцінка також передбачає виявлення причин, які заважали засвоєнню, і засобів організації навчальної діяльності для усунення прогалин у знаннях.

Відмітка – числовий аналог оцінки і має кілька рангових значень.

В основу оцінювання якості знань, умінь і навичок студентів покладено вимоги програм з навчальних дисциплін, але незалежно від специфіки предмета загальними вимогами є наступні:

- розуміння і ступінь засвоєння питання, повнота, яка вимірюється кількістю програмних знань про об'єкт, що вивчається;
  - глибина, яка характеризує сукупність зв'язків між знаннями, що усвідомлюються студентами;
  - методологічне обґрунтування знань;
  - ознайомлення з основною літературою з навчальної дисципліни, а також із сучасною періодичною вітчизняною та зарубіжною літературою за спеціальністю;
  - уміння застосовувати теорію на практиці, розв'язувати ситуаційні задачі тощо; оперативність, тобто кількість ситуацій, в яких студент може застосувати свої знання на практиці;
  - ознайомлення з історією і сучасним станом науки та перспективами її розвитку;
  - логіка, структура, стиль відповіді й уміння студента захищати науково-теоретичні положення, що висувуються, усвідомленість, узагальненість, конкретність;
  - гнучкість, тобто вміння студента самостійно знаходити ситуації, в яких застосовуються знання;
  - міцність знань.
- У процесі здійснення педагогічного контролю слід брати до уваги, що:
- недоцільно контролювати те, що має бути засвоєно студентом на рівні ознайомлення, первинного уявлення або розпізнавання;

- не слід застосовувати контроль, якщо викладач упевнений, що всі студенти впораються із завданням на 100%, водночас інколи доцільно давати такі завдання, з якими більшість студентів впорається, адже у такий спосіб стимулюється віра студентів у свої сили;
- добре організований поетапний контроль знижує необхідність у підсумковому або взагалі робить останній непотрібним;
- необхідно варіювати засоби контролю;
- створення спокійної доброзичливої атмосфери в процесі контролю сприяє кращій роботі студентів і позитивно впливає на його результати.

Проходження виробничої лікарської практики «Терапевтична стоматологія» починається з ознайомлення з клінікою. Практичний курс передбачає: 1) засвоєння теоретичного матеріалу щодо особливостей роботи стоматологічної поліклініки та основних маніпуляцій і їх відпрацювання під контролем викладача (у вигляді практичних занять та консультацій); 2) самостійна робота студента у стоматологічних відділеннях та закріплення отриманих знань і умінь у вигляді самостійних чергувань, підготовки до практичних занять, засвоєння практичних навичок, наведених у плані практичної підготовки, заповнення основної звітної документації, індивідуальна робота та підготовка до підсумкового контролю знань. Види індивідуальної роботи: доповідь реферату на практичному занятті, підготовка санітарного бюлетеня, доповідь на клінічних конференціях баз кафедри.

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей та під час індивідуальної роботи викладача зі студентами.

Рекомендується застосовувати такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: контроль практичних навичок, тестові питання, розв'язування ситуаційних задач.

Диференційований залік є контролем засвоєння виробничої практики, відбувається після її завершення. Контроль опанування передбаченим переліком практичних навичок здійснюється викладачами кафедри.

Оцінка успішності студента за виробничу лікарську практику «Терапевтична стоматологія» є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням поточної успішності та підсумкового контролю і має визначення за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ», затвердженої наказом ХНМУ від 21.08.2021 №181.

Оцінювання поточної навчальної діяльності (ПНД)

Поточний контроль знань студентів проводиться на кожному практичному занятті відповідно з конкретними цілями теми, під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем, які студент опрацьовує самостійно і вони не входять до структури практичного заняття. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: комп'ютерні тести; розв'язування ситуаційних задач; структуровані письмові роботи; структурований за процедурою контроль практичних навичок та умінь.

Під час оцінювання студенту виставляється оцінка за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

Підсумковий бал за поточну навчальну діяльність (ПНД) визначається як середнє арифметичне традиційних оцінок за кожену тему (7 оцінок відповідно кількості тем), округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 1.

Мінімальна кількість балів, яку має набрати студент для допуску до диференційованого заліку - 70 балів, максимальна – 120 балів.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Таблиця 1

**Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
(для дисциплін, що завершуються д/з або іспитом)**

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Проведення диференційованого заліку

Мінімальна позитивна оцінка на диференційованому заліку 50 балів. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати під час диференційованого заліку, складає 80.

Оцінювання рівня засвоєння практичних навичок (за переліком) відбувається за складеними на кафедрі білетами, які включають 2 маніпуляції (практичних навичок). Критерії оцінювання наведені у таблиці 2.

Таблиця 2

**Критерії оцінювання практичних навичок
на диференційованому заліку з виробничої практики**

Кількість питань	«5»	«4»	«3»		За кожну відповідь (практичну навичку) студент одержує від 25 до 40 балів, що відповідає: «5» - 40 балів; «4» - 32,5 балів; «3» - 25 балів.
1	40	32,5	25	Практичні навички за білетами	
2	40	32,5	25		
	80	65	50		

Оцінка з дисципліни

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за виробничу лікарську практику «Терапевтична стоматологія» (сума балів за поточну навчальну діяльність та диференційований залік), становить 200 балів.

Індивідуальні завдання

Бали за індивідуальні завдання одноразово нараховуються студентіві тільки комісійно (комісія – зав. кафедри, завуч, викладач групи) лише за умов успішного їх виконання та захисту. В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 120 балів.

На кафедрі складено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат та інше) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (не більше 10).

Технологія оцінювання дисципліни

Оцінювання результатів вивчення дисциплін проводиться безпосередньо після диференційованого заліку. Оцінка з дисципліни визначається як сума балів за ПНД та дифзалік і становить від 120 до 200 балів.

Таблиця 3

Відповідність оцінювання дисципліни в балах оцінюванню в традиційних оцінках

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130-149	D	Задовільно
120-129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

3.2. Питання до диференційованого заліку

Перелік практичних навичок для диференційованого заліку з виробничої лікарської практики «Терапевтична стоматологія»

1. Підготувати стоматологічну установку, робоче місце стоматологічний інструментарій, пломбувальні матеріали, обладнання до роботи лікаря-стоматолога на терапевтичному прийомі. Знати правила техніки безпеки при роботі в стоматологічному кабінеті.
2. Невідкладна допомога при непритомності, шоці, алергічних реакціях, гіпертонічному кризі пацієнта на стоматологічному прийомі. Надання невідкладної допомоги пацієнту з гострим гнійним пульпітом, гострим гнійним періодонтитом.
3. Суб'єктивне обстеження пацієнта на стоматологічному прийомі у лікаря стоматолога-терапевта: опитування (скарги, анамнез життя, анамнез захворювання) та об'єктивного обстеження (огляд хворого, огляд присінка порожнини рота, власне порожнини рота, зубних рядів, місця захворювання (причинного зуба), зондування, перкусія, пальпація слизової оболонки порожнини рота в проекції верхівки кореня причинного зуба, пальпація регіонарних лімфатичних вузлів, щитоподібної залози. Оцінка отриманих даних.
4. Проведення додаткових методів обстеження: термодіагностика, рентгендіагностика, електроодонтодіагностика, вітальне фарбування, люмінесцентна діагностика, транслюмінаційна діагностика та проведення. Оцінка отриманих даних.
5. Особливості проведення діагностичних тестів: на препарування, з анестезією, визначення тригерних зон, обстеження місць виходу периферійних гілок трійчастого нерва. Оцінка отриманих даних.
6. Визначити кислотостійкість емалі зубів за допомогою ТЕР-тесту. Провести та оцінити отримані дані.
7. Заповнення амбулаторної картки стоматологічного хворого, запис зубної формули, виписування направлень в фізіотерапевтичний кабінет, на рентген-обстеження. Виписати рецепти призначених лікарських речовин.
8. Обґрунтування та формулювання клінічного діагнозу.
9. Трактування загальних принципів лікування хворого на карієс, пульпіт, періодонтит.
10. Проведення вибору раціонального метода лікування карієсу, пульпіту, періодонтиту з використанням нових матеріалів, методик та технологій. Аналіз віддалених результатів лікування карієсу, пульпіту, періодонтиту.
11. Проведення знеболення (аплікаційне, ін'єкційне) твердих тканин зуба та пульпи. Проведення знеболення та застосовування різних його видів (всерединопульпарне, спонгіозне, інтралігаментарне).
12. Проведення поетапного препарування каріозних порожнини 1-5 класу за Блеком, каріозних порожнин під композитні пломбувальні матеріали, атипових каріозних порожнин – розкриття, некректомія, формування каріозної порожнини; розкриття порожнини зуба; трепанація коронки інтактного зуба. Відкриття пульпової камери, ампутація, екстирпація пульпи зуба, видалення її путридного розпаду з корневих каналів.
13. Проведення медикаментозної обробки каріозної порожнини, корневих каналів їх висушування.
14. Приготування лікувальної прокладки, замішування пломбувального матеріалу для ізолюючих прокладок, постійних пломб.
15. Накладення лікувальної прокладки, тимчасової та постійної пломби (з цементу, з композиту хімічного та світлового твердіння) при лікуванні карієсу, пульпіту, періодонтиту; відновлення анатомічної форми зуба композитними пломбувальними матеріалами при некаріозних ураженнях твердих тканин зуба (ерозія, клиноподібний дефект, гіпоплазія). Накладення девіталізуючої пасти (миш'якова, параформальдегідна) і накладення герметичної пов'язки; видалення тимчасової, постійної пломби, герметичної пов'язки. Проведення шліфування та полірування постійних пломб з різних пломбувальних матеріалів.
16. Проведення ендодонтичних маніпуляцій: розкриття верхівкового отвору для створення відтоку ексудату при гострих формах та загостренні хронічного верхівкового

періодонтиту; механічна обробка та розширення кореневих каналів за step-back, crown-down техніками. Визначення довжини кореня і кореневого каналу за рентгенівським знімком, за допомогою апекс-локатора.

17. Проведення медикаментозної обробки кореневих каналів, муміфікацію та імпрегнацію в кореневих каналах; обробка кореневих каналів методики електрофорезу та депофорезу.
18. Проведення пломбування кореневих каналів пластичними нетвердіючими, пластичними твердіючими матеріалами та за допомогою гутаперчевих штифтів; проведення розпломбування кореневих каналів.
19. Проведення обчислення розповсюдженості, інтенсивності та приросту інтенсивності карієсу. Оцінка ефективності проведення гігієни порожнини рота. Проведення визначення гігієнічного індексу за Федоровим-Володкіною та оцінка стану гігієни порожнини рота.
20. Проведення професійної чистки зубів: видалення надясеневого та підясеневого зубного каменю ручним способом і за допомогою скейлера; медикаментозної обробки зубо-ясеневих кишень та слизової оболонки порожнини рота; покриття зубів фторлаком, ремтерапії. Надання рекомендацій по гігієні порожнини рота з урахуванням індивідуальних особливостей хворого.
21. Проведення диференціальної діагностики початкового карієсу з некаріозними ураженнями, середнього карієсу з хронічним періодонтитом, гострого глибокого карієсу з гіперемією пульпи зуба та хронічними формами пульпіту, гострого гнійного пульпіту з невралгією трійчастого нерва і гострим гайморитом; пульпіту з періодонтитом.
22. Призначення по показанням фізичних методів під час комплексного лікування та профілактики карієсу і некаріозних уражень.

3.3. Завдання для самостійної роботи: підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок; підготовка до атестацій – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок; самостійне вивчення тем, які не входять до плану аудиторних занять; індивідуальна СРС – огляд навчально-методичної літератури, написання рефератів, проведення наукових досліджень.

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні):

Оцінювання індивідуальних завдань здобувачів

№ з/п	Назва індивідуальних завдань	Кількість балів оцінювання
1.	Участь у олімпіаді з дисципліни серед ВНЗ України	до 10 балів
2.	Участь у конференціях з доповіддю	до 10 балів
3.	Участь у конференціях зі стендовою доповіддю	до 8 балів
4.	Участь у конференціях (підтверджена сертифікатом)	до 2 балів
5.	Участь у конкурсах з професійної майстерності	до 10 балів
6.	Наукові публікації (статті)	до 8 балів
7.	Наукові публікації (тези)	до 6 балів
8.	Аналітичний огляд з мультимедійною презентацією за тематикою розділу	до 6 балів
9.	Виготовлення навчального наочного посібника (стенд, муляж фантом та інш.)	до 8 балів

У таблиці наведено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат та інше) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (не більше 10).

Бали за індивідуальні завдання одноразово нараховуються студентові тільки комісійно (комісія – зав. кафедри, завуч, викладач групи) лише за умов успішного їх виконання та захисту. В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 120 балів.

3.5. Інші заохочення (умови нарахування додаткових балів за різні види неформальної та інформальної діяльності, серед яких можуть бути конференції, наукові дослідження, участь у опитуваннях, симпозіумах, тощо): вирішується у кожному конкретному випадку індивідуально.

3.6. Правила оскарження оцінки

Якщо студент не згоден з одержаною на занятті оцінкою, він може її оскаржити. Оскарження оцінки проводиться згідно положення «Про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти Харківського національного медичного університету», наказ від 30.09.2020р. №252.

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Політика викладача (кафедри)

Академічні очікування від студентів/-ок

Вимоги до курсу

Щоб успішно пройти відповідний курс необхідно регулярно відвідувати практичні заняття; мати теоретичну підготовку до практичних занять згідно тематики; не спізнюватися і не пропускати заняття; виконувати всі необхідні завдання і працювати кожного заняття; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися до кураторів курсу з різних питань за тематикою занять і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Студенти можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання – строго індивідуально. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття з метою, не пов'язаною з навчальним процесом. Не допускаються запізнення студентів на практичні заняття.

Студенти з особливими потребами можуть зустрічатися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контакуйте з викладачем.

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,

- сприйнятливість та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю. Заохочується участь студентів у проведенні наукових досліджень та конференціях за даною тематикою.

Усі студенти ХНМУ захищені Положенням про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у Харківському національному медичному університеті, розроблено з метою визначення дієвого механізму врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із дискримінацією та сексуальними домаганнями. Дане Положення розроблено на підставі таких нормативно-правових актів України: Конституція України; Закону України «Про освіту»; Закону України «Про вищу освіту»; Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»; Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»; Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод; Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти; Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Загальна рекомендація № 25 до параграфу 1 статті 4 Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Зауваження загального порядку № 16 (2005) «Рівне для чоловіків та жінок право користування економічними, соціальними і культурними правами» (стаття 3 Міжнародного пакту економічних, соціальних і культурних прав; Комітет з економічних, соціальних та культурних прав ООН); Рекомендації щодо виховання в дусі міжнародного взаєморозуміння, співробітництва і миру та виховання в дусі поваги до прав людини і основних свобод (ЮНЕСКО); Концепція Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року. Харківський національний медичний університет забезпечує навчання та роботу, що є вільними від дискримінації, сексуальних домагань, залякувань чи експлуатації. Університет визнає важливість конфіденційності. Всі особи, відповідальні за здійснення цієї політики (співробітники/-ці деканатів, факультетів, інститутів та Центру гендерної освіти, члени студентського самоврядування та етичного комітету, проректор з науково-педагогічної роботи), дотримуються конфіденційності щодо осіб, які повідомляють або яких звинувачують у дискримінації або сексуальних домаганнях (за виключенням ситуацій, коли законодавство вимагає розголошення інформації та/або коли розкриття обставин Університетом необхідне для захисту безпеки інших).

ХНМУ створює простір рівних можливостей, вільний від дискримінації будь-якого національного, расового чи етнічного походження, статі, віку, інвалідності, релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, або сімейного стану. Всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються студентам/-кам або співробітникам/-цям університету, розповсюджуються на всіх без винятку за умови належної кваліфікації. Антидискримінаційна політика та політика протидії сексуальним домаганням ХНМУ підтверджується Кодексом корпоративної етики та Статутом ХНМУ.

Охорона праці та техніка безпеки

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен здобувач вищої освіти має знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Поведінка в аудиторії

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Плагіат та академічна доброчесність

Кафедра терапевтичної стоматології підтримує нульову толерантність до плагіату.

Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Дотримання академічної доброчесності на кафедрі відбувається згідно діючого законодавства:

- Кодекс академічної доброчесності ХНМУ.
- Наказ №305 від 27.08.19 р. щодо організації навчально-виховного процесу в ХНМУ.
- Наказ № 165 від 02.07.2020 р. про заходи з розвитку системи академічної доброчесності в ХНМУ.
- Наказ № 157 від 27.08.2021 р. про посилення заходів щодо дотримання принципів академічної доброчесності в ХНМУ.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Данилевський М.Ф. Терапевтична стоматологія. Фантомний курс / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун [та ін.] – К.: Медицина, 2007. – Т. 1. – 302 с.
2. Терапевтична стоматологія: Підручник: У 4-х томах. – Т. 1. Фантомний курс / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун та ін. – К.: Медицина, 2009. – 400 с.
3. Каськова Л.Ф., Бабіна О.О., Амосова Л.І. Виробнича практика в якості медичної сестри стоматологічного відділення – Полтава, 2009. – 138 с.

Допоміжна

1. Николишин А.К., Миколайчук А.М. Методы и режимы обработки эндодонтических инструментов / В кн.: Николишин А.К. Современная эндодонтия практического врача. – Полтава, 2003. – С. 66-73.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Електронний ресурс [http://dental-ss.org.ua/load /kniga_stomatologia /terapevticheskaja/8]
2. Електронний ресурс [http://stomatbook.blogspot.com/p/blog-page_14.html]
3. Електронний ресурс [http://mirknig.com/knigi/nauka_ucheba/1181309066-terapevticheskaya-stomatologiya-uchebnik.html]

Сторінка в MOODLE

<http://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=51>

Сторінка в репозитарії

<http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/189>

Порядок інформування про зміни у силабусі: необхідні зміни у силабусі затверджуються на методичній комісії ХНМУ з проблем стоматологічного профілю та оприлюднюються на сайті ХНМУ, сайті кафедри терапевтичної стоматології ХНМУ.